

**ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»**

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні кафедри методики
викладання суспільно-гуманітарних
дисциплін КЗ «ІППОЧО»

Протокол № 8 від 24.09. 2024 р.

Завідувач кафедри

 А.А.Вамуш

СХВАЛЕНО

вченою радою комунального закладу
«Інститут післядипломної педагогічної
освіти Чернівецької області»

Протокол № 3 від 14.10.2024 р.

В.о. директора КЗ «ІППОЧО»

 Н.К. Куриш

**Освітня програма
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів
освіти, які забезпечують викладання навчального предмета
«Захист України. Інтегрований курс»**

Укладачі:

Чухненко П.С., завідувач кафедри
методики викладання природничо-
математичних дисциплін КЗ
«ІППОЧО». кандидат хімічних наук;

Унгурян І.К., завідувач кафедри
педагогіки, психології та теорії
управління освіти КЗ «ІППОЧО»,
кандидат педагогічних наук;

Вамуш А.А., завідувач кафедри
методики викладання суспільно-
гуманітарних дисциплін КЗ
«ІППОЧО», кандидат історичних наук;

Горянський І.В., методист НМЦ
виховної роботи та культури здоров'я

Рецензенти:

Куриш Н.К., в.о.директора КЗ
«ІППОЧО», кандидат педагогічних
наук;

Савицький Р.А., вчитель предмета
«Захист України» Грозинецького
ліцею Топорівської сільської ради,
вчитель-методист

 Упорядник	Комунальний заклад «Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області»
Найменування	Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс»
Мета	Професійний розвиток педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс», через удосконалення раніше набутих та набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань відповідно до сучасних вимог, державної політики в галузі освіти, стратегій підвищення якості освіти.
Напрямок	Розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225
Обсяг (тривалість)	<i>150 годин: 4 інваріантні фахові модулі. Один модуль 60 год, 3 модулі по 30 годин (або 1 кредит ЄКТС на 1 модуль).</i>
Форми підвищення кваліфікації	Очна, очна з використанням можливостей дистанційних технологій навчання, змішана
Вид підвищення кваліфікації	Навчання за Освітньою програмою підвищення кваліфікації
Особи, які виконують програму	Куриш Наталія Костянтинівна, Тіміш Родіка Яковлівна, Горянський Іван Вячеславович, Старовойт Петро Сергійович, Вамуш Альона Анатоліївна, Федюк Руслан Юрійович, Смандич Віталій Степанович, Іванчак Ігор Миколайович, Пансик Максим Михайлович, Кейван Інга Іларіївна, Книш Андрій, Михайленко Оксана
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Професійні компетентності: A1 Мовно-комунікативна компетентність (A1.1, A1.2, A1.3, A1.4); A2 Предметно-методична компетентність (A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5); A3 Інформаційно-цифрова компетентність (A3.1, A3.2, A3.3);

	Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2, Г2.3); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Здатність до навчання впродовж життя (Д1.1, Д1.2, Д1.3).
Очікувані результати	Удосконалення володіння педагогічними працівниками професійними компетентностями
Місце виконання програми	м. Чернівці, вул. І.Франка, 20; вул. Вірменська, 16
Кількість осіб в групі	Від 20 осіб
Можливість надання подальшої підтримки	Онлайн консультування, обмін матеріалами та оперативне інформування про сучасні новини щодо реформування освітньої галузі та викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів. <i>Програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення професійних знань, умінь, навичок педагогічними працівниками у системі неформальної та інформальної освіти.</i>
Додаткові послуги	Трансфер за окрему плату до місця проведення педагогічної практики, проживання і харчування на базі ПТУ№8 (м. Чернівці, вул. Руська, 198).
Система оцінювання	Результати навчання за Освітньою програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом перевірки сформованості професійних компетентностей із використанням тестових завдань або проєктних технологій з необхідним виконанням: - запропонованих завдань в обсязі понад 80%; - підсумкових заходів в обсязі понад 60%.
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат затвердженого зразка

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність розроблення Освітньої програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс» (далі – Освітня програма) полягає у необхідності підготовки кваліфікованих фахівців, які володіють загальними і професійними компетентностями для викладання навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс» у закладах освіти.

Програма розроблена відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», «Про основи національного спротиву», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про оборону України»; постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву» від 29 грудня 2021 року № 1443, «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» від 21 серпня 2019 року № 800; Стратегії воєнної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021, Стратегії національно-патріотичного виховання, затвердженої Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019; наказів Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», від 08.08.2024 р. № 1116 «Про затвердження модельної навчальної програми «Захист України» (інтегрований курс 10-11 клас)», від 16.08.2024 №1151 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України» та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів освіти.

Ця Освітня програма розроблена з урахуванням європейського вектору розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок та кращих практик в освітній галузі.

Зміст Освітньої програми, зокрема цілісний і системний добір модулів і тем, враховує особливості професійної діяльності вчителів/викладачів навчального предмета «Захист України. Інтегрований курс» і визначається: вимогами суспільства щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми та професійними стандартами.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

Професійні компетентності:

A.2. Предметно-методичної, що виявляється в здатності моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатності формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатності здійснювати інтегроване навчання; здатності добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; здатності розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здатності здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; здатності формувати ціннісні ставлення в учнів.

А.3. Інформаційно-цифрової, що виявляється в здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; здатності ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатності використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. Психологічної, що виявляється в здатності визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; здатності використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатності формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; здатності формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Б.2. Емоційно-етичної, яка виявляється в здатності усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатності конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; здатності усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. Компетентності педагогічного партнерства, яка виявляється в здатності до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; здатності залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; здатності працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя/ викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.1. Інклюзивної, яка виявляється в здатності створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; здатності до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; здатності забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

В.2. Здоров'язбережувальної, яка виявляється в здатності організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

Г.1. Прогностичної, яка виявляється в здатності прогнозувати результати освітнього процесу; здатності планувати освітній процес.

Г.2. Організаційної, яка виявляється в здатності організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; здатності організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. Оцінювально-аналітичної, яка виявляється в здатності здійснювати оцінювання результатів навчання; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. Здатності до навчання впродовж життя, яка виявляється в здатності визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність застосовувати правові засади функціонування держави і основи законодавства України, що стосуються повноважень держави, прав людини для

забезпечення національної безпеки України, безпеки державного кордону, збройної боротьби та захисту демократичних цінностей.

СК02. Здатність формулювати систему цінностей, діяти соціально відповідально, неупереджено, як представник держави, керуючись нормами законодавства.

СК03. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК04. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК06. Розуміння особливостей управління підрозділом (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України) в ході бойового застосування та повсякденної діяльності на основі знань правових засад функціонування держави і основ законодавства України, системи забезпечення національної безпеки України, сутності та основних питань етики збройної боротьби, професії офіцера.

СК07. Знання підходів до планування, організації і ведення бою підрозділом (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України).

СК08. Здатність визначати (ідентифікувати) та описувати зразки озброєння та військової техніки армій держав-членів НАТО і противника на основі знань їх основних технічних характеристик і розуміння способів їх дій.

СК09. Розуміння методів оцінки противника та прогнозування найбільш ймовірних варіантів його дій при вирішенні бойових завдань в різних видах бою.

СК10. Знання особливостей морально-психологічного забезпечення діяльності військового підрозділу.

СК11. Розуміння особливостей використання спеціалізованого програмного забезпечення для оцінки ефективності бойового застосування підрозділу забезпечення, вирішення інших професійних завдань (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України).

СК12. Здатність опановувати знання в інших галузях професійної діяльності, здійснювати пошук, аналізувати та надавати критичну оцінку інформації з різних джерел.

СК13. Здатність переносити тривалі різнопланові фізичні навантаження.

СК14. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК15. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК16. Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних методів і моделей інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

СК17. Здатність аналізувати, виявляти та оцінювати можливі загрози, уразливості та дестабілізуючі чинники інформаційному простору та інформаційним ресурсам згідно з встановленою політикою інформаційної та/або кібербезпеки.

СК18. Усвідомлювати соціальну місію діяльності офіцерського складу державного органу спеціального призначення й військового формування з правоохоронних органів.

СК19. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

СК20. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організація та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

СК21. Здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії).

СК22. Розуміння особливостей організації радіаційного, хімічного та біологічного захисту населення, інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт.

СК23. Здатність надавати домедичну допомогу в умовах бою постраждалим особам.

СК24. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців.

СК25. Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності.

Особливості організації освітнього процесу за цією Освітньою програмою

Послідовність вивчення деяких модулів та окремих тем, загальна кількість годин на вивчення тем, структура Освітньої програми підвищення кваліфікації (теми в межах модулів) може змінюватися залежно від загальної концепції організації підвищення кваліфікації.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Кожен модуль передбачає теоретичну та практичну складові. Теоретична складова Освітньої програми реалізується у формі інтерактивних лекцій/відеолекцій, вебінарів, відеоконференцій тощо. Практична складова – у формі навчальних тренінгів, практикумів, майстер-класів тощо. Після завершення навчання за кожним модулем передбачаються контрольні заходи (тестування, проєктна робота, творча робота, авторське завдання тощо).

Навчальні заняття в синхронному режимі при очній формі з використанням можливостей дистанційних технологій навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення відеоконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі в залежності від обставин можуть відбуватися в різних форматах.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* мультимедійний проєктор; ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, спеціалізоване програмне забезпечення для інтерактивної дошки; швидкісний інтернет-канал для використання під час занять відповідних онлайн-ресурсів.

- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа суб'єкта підвищення кваліфікації, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

- *для практичної частини* програми: обладнання з переліку, затвердженого наказом МОН України від 13.12.21 № 1357 “Про затвердження типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів предмета “Захист України” закладів освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти” (зі змінами).

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підвищення кваліфікації педагогічних працівників предмета «Захист України» , які
викладають/викладатимуть навчальний предмет «Захист України» в Осередках
«Загально-педагогічна, методична підготовка вчителя предмета «Захист України» та
основи національної безпеки»
(60 год.)

№ з/п	Зміст	Всього годин	Лекції	Практичні	Тренінги
1	Модуль 1. ЗАГАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА	26	9	1	16
1.1	Викладання предмета «Захист України» відповідно до вимог НУШ	2	2		
1.2	Нова українська школа: принципи та засади.	2	2		
1.3	Сучасне освітнє середовище вчителя предмета «Захист України»	2	1	1	
1.4	Державний стандарт та основні складові	2	2		
1.5	Розробка навчальної програми/календарно – тематичного плану на основі модельної навчальної програми: практичний аспект	4			4
1.6	Моделювання етапів уроку з урахуванням сучасних підходів та завдань НУШ	4			4
1.7	Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі	2			2
1.8	Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу: батьки, учні та вчителі	2	2		
1.9	Психолого-педагогічний супровід учасників освітнього процесу Нової української школи.	4			4
1.10	Особливості впровадження інклюзивного навчання та системний психолого-педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами	2			2
2	Модуль 2. МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПРЕДМЕТА «ЗАХИСТ УКРАЇНИ»	20	3	3	14
2.1	Оновлена методика викладання навчального предмета «Захист України»	4			4
2.2	Особливості педагогічної роботи з учнями підліткового віку.	4			4
2.3	Роль вчителя/викладача навчального предмета «Захист України» у оновленій навчальній програмі	2	1	1	
2.4	Оцінювання та відслідковування поступу учня	4	2		2
2.5	Сучасний дизайн уроку в умовах очного та дистанційного навчання	4			4
2.6	Організація заходів із безпеки життєдіяльності при проведенні практичних занять курсу на прикладі тем навчального предмета «Захист України».	2		2	

3	Модуль 3. ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ОБОРОНИ. РОЛЬ В ОБОРОНІ УКРАЇНИ	10	5	3	2
3.1.	Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни	2	2		
3.2.	Адаптація суспільства до потреб військовослужбовців і військовослужбовиць та ветеранів і ветеранок війни, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни	2	1	1	
3.3.	Обов'язки громадян та громадянок перед державою. Конституційні обов'язки. Військовий обов'язок	2	1	1	
3.4.	Волонтерський рух, як складова підвищення спроможності сил оборони	2			2
3.5.	Демократична держава. Забезпечення свободи і реалізації влади громадян. Авторитарні та демократичні режими, рішення, їх відмінності, сильні та слабкі сторони.	2	1	1	
4	Модуль 4. ПІДСУМКОВІ ЗАХОДИ	4		4	
4.1.	Круглий стіл: Особливості викладання предмета «Захист України. Інтегрований курс»	2		2	
4.2.	Підсумковий контроль	1		1	
4.3.	Вхідне/вихідне анкетування	1		1	
	Всього годин	60	17	11	32

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підвищення кваліфікації педагогічних працівників предмета «Захист України» , які
викладають/викладатимуть навчальний предмет «Захист України» в Осередках
«Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка. Основи дій, комунікації та
взаємодії в бою. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація»
(30 год.)

№ з/п	Зміст	Всього годин	Лекції	Практичні	Тренінги
1	Модуль 1. ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВА ТЕХНІКА	8		4	4
1.1	Озброєння та військова техніка (призначення, види та типи озброєння). Класифікація та будова вогнепальної зброї	4		4	
1.2	Заходи безпеки при поводженні зі зброєю. Порядок зберігання зброї та боєприпасів	4			4
2	Модуль 2. СТРІЛЕЦЬКА ПІДГОТОВКА	4		4	
2.1	Стрілецька справа. Подолання інженерних загороджень. Смуга перешкод	4		4	
3	Модуль 3. ОСНОВИ ДІЙ, КОМУНІКАЦІЙ ТА ВЗАЄМОДІЇ В БОЮ	8	2	4	2
3.1.	Основи планування та управління	4	2		2
3.2.	Способи і умови переміщення військовослужбовців в бою. Умови вибору позиції та підготовки її для ведення бою	2		2	
3.3.	Передача інформації в умовах бойових дій. Правила ведення переговорів: отримання і відправка радіоповідомлень	2		2	
4	Модуль 4. ОРІЄНТУВАННЯ НА МІСЦЕВОСТІ ТА ІНЖЕНЕРНА ФОРТИФІКАЦІЯ	6	2		4
4.1	Орієнтування на місцевості. (Місцевість та її елементи. Основні види місцевості та їх тактичні властивості). Орієнтири. Азимути та дирекційні кути. Способи визначення відстаней на місцевості та висоти місцевих предметів	4			4
4.2	Інженерна фортифікація. Невибухові інженерні загородження, їх класифікація та побудова	2	2		
5	Модуль 4. ПІДСУМКОВІ ЗАХОДИ	4		4	
5.1.	Круглий стіл: Особливості планування дій, налагодження комунікації та взаємодії у бою задля забезпечення успіху	2		2	
5.2.	Підсумковий контроль	1		1	
4.3.	Вхідне/вихідне анкетування	1		1	
	Всього годин	30	4	16	10

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підвищення кваліфікації педагогічних працівників предмета «Захист України» , які
викладають/викладатимуть навчальний предмет «Захист України» в Осередках
«Військові технології та їх розвиток. Цивільне населення в кризових умовах»
(30 год.)

№ з/п	Зміст	Всього годин	Лекції	Практичні	Тренінги
1	Модуль 1. ВІЙСЬКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ РОЗВИТОК	20	6	6	8
1.1	Безпілотні (роботизовані) системи. БпЛА: види та призначення й сфери застосування	4	2	2	
1.2	Спеціальні війська та зв'язок. Основи радіозв'язку. Види, типи та способи налагодження зв'язку	4	2	2	
1.3	Основи радіоелектронної боротьби: військові системи РЕР, РЕБ. Призначення та типи засобів	4	2	2	
1.4	Основні властивості та моделі БпЛА (мультиротори, FPV, крила)	4			4
1.5	Основи пілотування. Базові вправи на FPV-дронах та БпЛА літакового типу. Правила польоту, заборонені зони та рекомендації щодо безпеки	4			4
2	Модуль 2. ЦИВІЛЬНЕ НАСЕЛЕННЯ В КРИЗОВИХ УМОВАХ	6	2		4
2.1	Надзвичайні ситуації (причини виникнення, класифікація, ознаки). Воєнний стан	2	2		
2.2	Порядок дій під час обстрілів. Формування та зміцнення психологічної стійкості	2			2
2.3	Основи та принципи виживання. Матеріальна, фізична та психологічна підготовка до перебування в екстремальних умовах	2			2
3	Модуль 3. ПІДСУМКОВІ ЗАХОДИ	4		4	
3.1.	Круглий стіл: Розуміння та вивчення стратегій та тактик безпеки під час надзвичайних ситуацій, зокрема бойових дій	2		2	
3.2.	Підсумковий контроль	1		1	
3.3.	Вхідне/вихідне анкетування	1		1	
	Всього годин	30	8	10	12

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
підвищення кваліфікації педагогічних працівників предмета «Захист України» , які
викладають/викладатимуть навчальний предмет «Захист України» в Осередках
«Домедична допомога в умовах бойових дій. Інформаційна війна»
(30 год.)

№ з/п	Зміст	Всього годин	Лекції	Практичні	Тренінги
1	Модуль 1. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ	20	3	13	4
1.1	Ознайомлення з протоколами ТССС. Склад аптечки для першої медичної допомоги	2	1	1	
1.2	Надання допомоги на етапі тактичних умов. Алгоритм MARCH. Переміщення пораненого із зони прямої загрози	4		4	
1.3	Ознаки критичної кровотечі. Способи її зупинки за допомогою тампонування та турнікетів	4		4	
1.4	Ознайомлення з роботою турнікетів. Правила накладання турнікетів та тампонування поранення	4		4	
1.5	Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії. Контроль прохідності дихальних шляхів	4			4
1.6	Військові професії (бойові медики)	2	2		
2	Модуль 2. ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА	6	5	1	
2.1	Поняття інформаційної безпеки України. Аналіз загроз та викликів інформаційної безпеки	2	2		
2.2	Роль медіа у інформаційній війні та її протидії. Кібербезпека в умовах інформаційної війни	2	2		
2.3	Цілі, завдання, інструменти та методи OSINT	2	1	1	
3	Модуль 3. ПІДСУМКОВІ ЗАХОДИ	4		4	
3.1.	Круглий стіл: Інноваційні практики використання методів та інструментів для перевірки джерел. Візуальний аналізу зображень та відео матеріалів. Виявлення маніпуляцій та фальсифікацій.	2		2	
3.2.	Підсумковий контроль	1		1	
3.3.	Вхідне/вихідне анкетування	1		1	
	Всього годин	30	8	18	4

Рекомендовані джерела

1. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Закон України “Про військовий обов'язок і військову службу” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
5. Закон України “Про оборону України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
6. Закон України “Про національну безпеку України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
7. Закон України “Про основи національного спротиву” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>
8. Закон України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1443 “Про затвердження Порядку організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву” (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1399 від 16.12.2022) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1443-2021-%D0%BF#Text>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1322 “Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-%D0%BF#Text>
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 27.12.2019 № 1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
12. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
13. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
14. Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс» (наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2024 року № 1116 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»)

URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/08/13/MNP-Zakhyst.Ukrayiny-Intehrovany.kurs-2024.pdf>

15. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навч.-метод. посіб./А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Харків: Видавництво “Ранок”, 2019. 304 с.

16. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності [Електронний ресурс] : затверджено наказом МОН України від 10 грудня 2021 р. № 1340 / Міністерство освіти і науки України // Міністерство освіти і науки України : [сайт]. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/61b/6fc/314/61b6fc314f312791981409.pdf>

17. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України» [Електронний ресурс] : затверджено наказом МОН України від 16.08.2024 №1151 Міністерство освіти і науки України // Міністерство освіти і науки України : [сайт]. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv-zakladiv-osvity-iaki-zabezpechuiut-vykladannia-navchalnoho-predmeta-zakhyst-ukrainy>

18. Професійний стандарт за професіями ”Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cutt.ly/uU8mrmm>.

19. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / О. Войтенко, М.Слігулашвілі, О. Козороз, Т. Короткий, В. Потапова, О. Стокоз, Н. Хендель ; за загальною редакцією радника президента Товариства Червоного Хреста України з міжнародного гуманітарного права, к.ю.н. Т. Короткого. – Київ, УГ СПЛ; Одеса : Фенікс, 2021. – 268 с.

20. Коли світ на межі змін: стратегії адаптації. Психологічна підтримка вчителів та дітей у часи війни. Посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти / ГО ”GoGlobal”, Центр “Розвиток КСВ2, експертна платформа Career Hub у рамках програми “Мріємо та діємо”. URL : <https://globaloffice.org.ua/wp-content/uploads/2023/02/Koli-svit-na-mezhi-zmin-strategiyi-adaptatsiyi.pdf>

21. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ “Агентство “Україна”, 2019. С. 300.

22. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.

23. Фідкевич О. НУШ. Теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах : навчально-методичний посібник / О. Фідкевич, Н. Бакуліна. – К. : Генеза, 2020. – 63 с.

24. Поясок Т. Б. Інтерактивний навчальний посібник “Сучасні технології освітнього процесу”: навчальний посібник / Т. Б. Поясок, О. І.

Беспарточна, О. В. Костенко. – Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2019. – 224 с.
https://mtep.co.ua/user-files/stop_ nteraktivniy_n_p.pdf

25. Наказ МОН України від 13.12.21 № 1357 “Про затвердження типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів предмета “Захист України” закладів освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1686-21#Text>

26. Кучерявий О. Г. [Професійний і особистісний розвиток сучасного вчителя](#) : монографія / О. Г. Кучерявий. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. — 329 с.

27. Військове лідерство: компетентність, впевненість, гнучкість. Універсальний навчальний посібник для рейнджерів. — Київ: Вид. «КНТ», 2023. — 280 с.

28. Шанюк О.В. Романенко С.Е. Основи військового управління (у т.ч. штабні процедури НАТО): конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2021. 77 с.

29. Нестеренко Г. Інформаційна безпека: курс лекцій. Київ: НАУ, 2022. 102 с.

30. Інформаційна безпека. Підручник / В. В. Остроухов, М. М. Присяжнюк, О. І. Фармагей, М. М. Чеховська та ін.; під ред. В. В. Остроухова – К.: Видавництво Ліра-К, 2021. – 412 с.

31. Закон України “Про основні засади забезпечення кібербезпеки України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

32. Інформаційні війни : підручник / І. В. Гамова. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022. – 184 с.

33. Основи кібербезпеки та кібероборони: підручник / Ю.Г. Даник, П.П. Воробієнко, В.М. Чернега. – [Видання друге, перероб. та доп.]. – Одеса.: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2019. – 320 с.

34. Основи зв'язку та радіоелектронна боротьба як вид бойового забезпечення : навчальний посібник / Д. В. Зайцев, А. О. Яфонкін, В. В. Ярема ; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь, 2021. – 280 с.

35. БПЛА. Навчальна програма для інструкторів та пілотів. — Київ: “Центр учбової літератури”, 2023. — 74 с.

36. Бахчеван Є.Ф., Ніколаєв О.Т., Конєв О.Ю.: Пам'ятка щодо використання та застосування вогнепальної зброї. – Одеса. ОДУВС, 2022. – 32-70 с.

37. Основи вогневої підготовки: навч. посіб. / М. М. Удянський, І. О. Толкунов, О. О. Бондаренко, В. В. Матухно, В. М. Олекса. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 147 с.

38. Стрілецька зброя та вогнева підготовка : підручник / В. М. Петренко, А. М. Кривошеєв, М. М. Ляпа, В. В. Семененко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 372 с

39. Ульянов К. Броньований розум. Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій : Практ. посіб. Київ : БізнесЛогіка, 2024. 304 с.

40. Підвищення ефективності заходів маскування військ та об'єктів. Методичні рекомендації військам (силам) Збройних Сил України. — Київ: Видавництво “Центр учбової літератури”, 2024. — 134 с.
41. Основи інженерної підготовки, тактичного маскування та радіаційного, хімічного, біологічного захисту в артилерійських підрозділах : підручник / П. Є. Трофименко, Г. В. Сорокоумов, Л. С. Демидко. — Суми : Сумський державний університет, 2021. — 266 с. (Розділ 4 Маскування та захист артилерійських підрозділів, с. 93-105)
42. Організація військового зв'язку: навчальний посібник / В. Г. Шолудько, М. Ю. Єсаулов, О. В. Вакуленко, Т. Г. Гурський, М. М. Фомін. — Київ: Вид. дім “СКІФ”, 2023. — 280 с.
43. Подолання (маркування) інженерних загороджень. Настанова.— Київ: Видавництво “Центр учбової літератури”, 2024. — 204 с.
44. Дяков С. І., Колос О. Л., Варствіський А. А. Фортифікація та маскування. КНТ, 2023. 146 с.
45. Довідник з основних понять військової топографії : Довідник. Сварог, 2022. 110 с.
46. Шмаль С. Г. Довідник з військової топографії : Довідник. 2024. 118 с.
47. Міни як вони є: довідник по мінній безпеці /Укладачі: Щегельський М.М., Щегельський М.М., Овадовський Д. В. -К.: Талком, 2023. -88 с.
48. Закон України “Про правовий режим воєнного стану” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
49. Зброя масового ураження та захист від неї. Навчальний посібник. / Б. П. Теплоухов. — Київ: Вид. дім “СКІФ”, 2023. — 101 с.
50. Виживання. Довідковий матеріал для проведення занять в Збройних силах України. Методичні рекомендації. — Київ: “Центр учбової літератури”, 2023. — 88 с.

Електронні ресурси

1. Курс “Застосування технологій в умовах війни” створено в межах проєкту “Victory Drones” за сприяння Центру підтримки аеророзвідки UAV101 URL: https://prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+UAV101+2022_T2/home (курс закритий для загального доступу, для отримання доступу потрібно писати на пошту muro.verde@dignitas.fund)
2. Інженер БПЛА. Базовий курс. Цикл відеолекцій на такі теми: класифікація дронів, будова дрона, поломки/ремонт, а також теорія - основи аеродинаміки, метеорології тощо. Детальніше тут: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+UAV_EB101+2023_T3
3. Інженерний курс “Народний FPV”. Присвячений збірці 7-дюймового FPV дрона (базова будова, підбір інструментів, комплектуючих,

пайка, збірка тощо). Детальніше тут: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FPV101+2024_T1

4. Додати посилання “Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою онлайн симуляторів” URL.: <https://www.lifesaversim.com/ua/home-ua/>

5. Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні. URL.: <http://ua.icrc.org/>

6. Курс “Історія українського громадянського суспільства ” URL: <https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:eef+EEF-044+Jan2024/about>

7. Курс “Єдина Україна: становлення національної ідентичності” URL: <https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:eef+EEF-046+Nov2023/about>

8. Академія стійкості. Онлайн ресурс у підтримку плекання стресостійкості. URL: <https://resilience.k-s.org.ua/>

9. Психологічна допомога під час війни. URL: https://kmopsy.blogspot.com/p/blog-page_65.html

10. Література для педагогічних працівників, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами (Інститут модернізації змісту освіти). URL: <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv-yak-pratsyuyut-z-uchnyami-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami/>

11. Формувальне оцінювання: означення, техніки і інструменти [Електронний ресурс] : [блог]: україн. версія. <https://formativeasua.blogspot.com>.

12. Троян І. Міфи про Героїв Небесної Сотні та Революцію Гідності: як росія намагається знецінити події на Майдані та як про це розповідати учням. Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/articles/mify-pro-geroyiv-nebesnoyi-sotni-ta-revoluyutsiyu-gidnosti-yak-rosiya-namagayetsya-znetsinyty-podiyi-na-majdani-ta-yak-pro-tse-rozpovidaty-uchnyam/>.

13. Позднякова Є. Шість міфів про Революцію Гідності, які поширюють в окупації. Реальна газета. URL: <https://realgazeta.com.ua/strong-shist-mifiv-pro-revoliutsiiu-hidnosti-iaki-poshyriuiut-v-okupatsii-strong/>.

14. Курс “Демократія vs Авторитаризм”, Майбутні URL: <https://maibutni.com.ua/democracyvsauthoritarianism/>

15. Процес прийняття рішень під час бойових дій : Довідк. вид. Київ : Міжнар. Ком. Червон. Хреста, 2018. 68 с. URL: <https://www.mil.gov.ua/content/books/process0808.pdf>.

16. Організаційна структура ЗС України. Ukrainian Military Pages. URL: https://www.ukrmilitary.com/p/armed-forces-of-ukraine.html#google_vignette.

17. Гбур З. В. Використання штучного інтелекту в інформаційній безпеці України. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 1. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2601>

18. Розробка та програмна реалізація методики цифрової розвідки на основі відкритих джерел. Всеукраїнський конкурс на кращу студентську

наукову роботу 2020/2021 навчального року. 2021. С. 36. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/pages/12564/rozvidka.pdf>

19. Посольство Великої Британії в Україні, Ін-т інноваційного врядування. Посібник для творців контенту для виявлення та протидії російській пропаганді в новітніх технологіях : Посібник. 2024. 34 с. URL: https://ai.instingov.org/assets/guide/AI-Guide_uk.pdf.

20. Курс “Перша домедична допомога в умовах війни”, Prometheus URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FAW+2022_T2

21. Медична допомога в тактичних умовах. Гіпотермія. ТССС для військових. URL: <https://tccc.org.ua/guide/tfc-hypothermia>.

22. Управління з питань цивільного захисту ОДА,. Перелік лікарських засобів, які повинні бути у складі аптечки для надання домедичної допомоги. URL: <https://www.if.gov.ua/news/perelik-likarskih-zasobiv-yaki-povinni-buti-u-skladi-aptechki-dlya-nadannya-domedichnoyi-dopomogi>.

23. Міжнародний центр тактичної медицини, категорія матеріалів: Тактична медицина URL: <https://ictm.org.ua/category/tacmed/>

24. Теорія і практика застосування безпілотних літальних апаратів (дронів) : Брошура. ТрО G7, 2022. 127 с. URL: https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2023/03/Теорія_і_практика_застосування_БПЛА_ua_dynamic_s_brochure_.pdf.

25. Військова платформа Delta: що відомо про систему управління ЗСУ, Портал “Слово і діло” URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/08/09/infografika/bezpeka/vijskova-platforma-delta-vidomo-pro-systemu-upravlinnya-zsu>

26. Довідник з озброєння і військової техніки, Ukrainian Military Pages, 2022 р. URL: <https://www.ukrmilitary.com/p/weapons-and-military-equipment.html>

27. Центр нац. спротиву. Ручні осколкові гранати. Центр національного спротиву. URL: <https://sprotyv.mod.gov.ua/ruchni-oskolkovi-granaty/>.

28. Михайлишин У. Б., Шмідзен І. Ю. Методи психічної саморегуляції особистості // The XXIII International Scientific and Practical Conference «Theoretical and science bases of actual tasks», June 14 – 17, 2022, Lisbon, Portugal. – Р. 548–550. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/42402>

29. Середа І., Карсканова С. Техніки саморегуляції як психологічний ресурс особистості в кризових умовах. Věda a perspektivy. 2023. № 2 (21). С. 281–289. URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-2\(21\)-281-289](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-2(21)-281-289).

30. Змістовий модуль 1. „Підготовка солдата до різних видів бою”. Заняття 5. „Способи та прийоми пересування особового складу на полі бою”. С. 1–20. URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-viiskovoi-pidhotovky/distant-content/pervinna/Zanytie_1_5.pdf.

31. ТрО G7. Способи пересування й ведення бою у складі бойових груп. ТрО G7. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/sposobi-peresuvannya-j-vedennya-boyu-u-skladi-bojovix-grup>.
32. ТрО G7. Ведення охоронних, оборонних та патрульних дій у складі відділення (взводу). ТрО G7. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/oxorona-ta-oborona-vazhlivix-obyektiv-i-komunikacij-v-riznix-umovax-obstanovki-v-skladi-viddilennya-vzvodu-vedennya-oxoronnix-oboronnix-ta-patrulnix-dij>.
33. Курс “База: Сучасна військова підготовка”, Prometheus, URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GMT101+2022_T3
34. ТрО G7. Подолання інженерних загороджень. ТрО G7. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/podolannya-inzhenernix-zagorodzenh>.
35. Тема № 14. “Подолання смуги перешкод”. Методична розробка для проведення практичних занять із навчальної дисципліни “Спеціальна фізична підготовка” з курсантами Національної академії внутрішніх справ / уклад.: О. В. Кузенков, О. В. Тихий. Київ, 2019. С. 1–25. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/sfp/2020/spf_tema_14.pdf.
36. Кременчуцький медичний коледж. Пам’ятка правила поведінки з вибухонебезпечними предметами. Кременчуцький медичний коледж. URL: <https://k-m-k.com.ua/wp-content/uploads/2018/06/Pamyatka.pdf>.
37. Шевченко В. Найпростіші правила з мінної безпеки для цивільних та щойно мобілізованих. Армія Inform. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/11/18/najprostishi-pravyla-z-minnoyi-bezpeky-dlya-cyvilnyh-ta-shhojno-mobilizovanyh/>.
38. Мінна безпека. Dovidka.info. URL: <https://dovidka.info/yak-povodytys-v-umovah-zagrozy-zaminuvannya/>.
39. Дії населення під час проведення евакуації. Офіційний веб-сайт Закарпатської обласної військової адміністрації. URL: <https://carpathia.gov.ua/civilnij-zahist/dii-u-nadzvychnykh-sytuatsiakh-prirodnoho-ta-tekhnohennoho-kharakteru/dii-pid-chas-provedennia-evakuatsii>.
40. Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій воєнного характеру. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/uk/abetka-bezpeki/diyi-naselennya-v-umovax-nadzvychnykh-situacii-vojennoho-xarakteru>.
41. Дії в разі терористичного акту, перестрілки, захоплення транспорту. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/uk/abetka-bezpeki-1/nebezpeki-socialnogo-xarakteru/diyi-v-razi-teroristicnogo-aktu-perestrilki-zaxoplennya-transportu>.